

МІЖ КАРПАТАМИ І ТАТРАМИ

Випуск 14

ББК Ш 6 (4 Сл)
УДК 821.162. 4
М58

*Серія "Між Карпатами і Татрами" (Випуск 14)
презентує оповідання відомого закарпатського
прозаїка Дмитра Кешелі у словацькому перекладі
Валерії Юричкової.*

Засновник і упорядник
Тетяна Ліхтей

*В оформленні використано
графічну роботу **Надії Кирилової**
"Жінка в хустині" (2008)*

ISBN 978-617-596-010-3

© Дмитро Кешеля, 2010
© Тетяна Ліхтей,
упорядкування, 2010
© Валерія Юричкова,
переклад словацькою, 2010
© Поліграфцентр "Ліра", 2010

“ДУХ НЕ ЗНАЄ КОРДОНІВ...”

Після шаленого успіху п'єси Дмитра Кешелі “Чардаш гори Меланії”, яка відкривала сезон 1987 р. у Пряшівському театрі ім. О. Духновича, глядачі навперебій цікавилися, як автору вдалося зібрати в їхній стороні такий унікальний матеріал з народного життя. Письменник дивувався, адже насправді писав про своє кровне, закарпатське... З тією виставою “духновичівці” потім об'їздили всю Європу, а на етнофестивалі у Франції навіть здобули одну з головних нагород.

Те, що Д. Кешелю мають у Словаччині за свого, — не дивина. Батькове коріння десь з-під Бардієва, і митець навіть пригадує, як у 50-х роках до них у Клячаново з тих країв ще навідувалися родичі. Та й кращого базару, як у Михайлівцях, за свідченнями старожилів, для клячанівського люду не існувало... У 80-х роках Д. Кешеля уже як відомий письменник часто публікувався в “Дуклі”, був гостем Пряшівського радіо, де розповідав про наш край, про культурно-мистецькі новинки, читав свої твори. “Чулисьме тя, Митре, з Пряшова”, — так зустрічали клячанівці іменитого земляка, коли той на вихідні навідувався в рідне село.

А село, де народився Д. Кешеля, справді особливе. Тут мирно співіснують люди різних національностей і конфесій. На великі релігійні свята щиро вітають одні одних: православні йдуть помолитися “за всяке прошення” в католицький костел, і — навпаки. До прикладу, мама Дмитра

Кешелі Анна – ревна католичка з відомої родини Болдижарів, батько Михайло – греко-католик, дружина Надія – з реформаторів, а самого письменника уже похрещено як православного... “Дух не знає кордонів, і я не ділю людей за національною ознакою чи за віросповіданням, – зізнається Д.Кешеля. – Це все – наші люди. Це все – мій народ. А мій народ для мене – святе!..”

Письменник пригадує, як ще малим ходив з бабкою до католицької церкви, як наповнювалося там дитяче серце якоюсь тихою радістю, умиротворенням. У радянські часи з церкви хотіли зробити склад для зберігання хімікатів. Та двері на костелі були громіздкими, масивними, з великим кованим замком, і люди все казали, що загубили від нього ключ. Чиновники походили-походили, та й угамувалися. А в 90-х двері храму відчинилися для всіх спраглих... І службу там, до речі, правлять словацькою мовою.

...Аби спопуляризувати своє, аби залишити щось для нащадків, які зростають і виховуються в хаосі глобалізму, Д.Кешеля, лауреат багатьох престижних премій у жанрі художньої прози та цілковитий неофіт у режисурі, вирішує створити закарпатську телеенциклопедію імен і святинь. Керуючись внутрішніми відчуттями, інтуїцією, власними мистецькими смаками, письменник створив уже більше двадцяти фільмів, які вражають своєю неординарністю, нетиповістю, нетрадиційним підходом до висвітлення тем і проблем, про що свідчать як теплі слова вдячності від глядачів, так і численні високі нагороди. Йдеться про вже відомі в Україні та за кордоном художньо-документальні фільми про єпископа Івана Маргітича (“Ми діти твої, Господи”), про

єпископа Теодора (“Осіння Голгофа єпископа Ромжі”), про народного художника Юрія Герца (“Коло життя”), про архимандрита Василя Проніна (“Ключі від брами Господньої”), про Мукачівський монастир (“Гора боголюбивих янголів”), про покинуте село Кужбеї (“У пошуках втраченого раю”), про отця Августина Волошина (“Гіркота солодкої землі”), про рідне місто (“Ужгород: зізнання у любові”), рідний край (“Симфонія Закарпаття”, “Восьме диво Закарпаття”) та ряд інших.

Зовсім нещодавно на зустрічі з учителями-словесниками Пряшівщини, коли наша розмова про сучасну закарпатську літературу плавно і непомітно вилилася в розмову про творчість Дмитра Кешелі, я зрозуміла: нашого земляка тут добре знають і як прозаїка, і як драматурга. Ось тільки молодше покоління, зізналися філологи-методисти, вже слабше володіє українською, тож було б чудово, якби хоч деякі твори Д.Кешелі вийшли в перекладі словацькою.

Реагуючи на це щире прохання, чотирнадцятий випуск серії “Між Карпатами і Татрами” презентує Кешелеві оповідання у словацькому перекладі Валерії Юричкової.

Тетяна Ліхтей